
Vergaderjaar 2020–2021

35 650 B

Wijziging van de begrotingsstaat van het gemeentefonds (B) voor het jaar 2020 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING
Ontvangen 30 november 2020

INHOUDSOPGAVE

A.	ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL	3
B.	BEGROTINGSTOELICHTING	4
1	Leeswijzer	4
2	Het beleid	4
2.1	Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties	4
3	Het beleidsartikel	6
3.1	Beleidsartikel 1 gemeentefonds	6
4	Bijlagen	8
4.1	Overzicht integratie-uitkeringen	8
4.2	Overzicht decentralisatie-uitkeringen	9

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 3

Wetsartikel 1

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de [Comptabiliteitswet 2016](#) elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2020 wijzigingen aan te brengen in de begrotingsstaat van het gemeentefonds;

Het in die begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikel wordt in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht.

Wetsartikel 3

Ingevolge artikel 5, eerste lid, van de Financiële-verhoudingswet hebben gemeenten gezamenlijk recht op het bedrag dat in de begroting als verplichting voor het totaal van de algemene uitkering is opgenomen. Ingevolge artikel 5, tweede lid, van de Financiële-verhoudingswet hebben de gemeenten gezamenlijk recht op de bedragen die in de begroting als verplichting voor het totaal van de integratie-uitkeringen en het totaal van de decentralisatie-uitkeringen zijn opgenomen.

De in dit wetsartikel opgenomen bedragen zijn niet rechtstreeks uit de begrotingsstaat af te leiden. De bedragen worden nader onderbouwd in deze memorie van toelichting.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

K.H. Ollongren

De Staatssecretaris van Financiën,

J.A. Vijlbrief

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1 Leeswijzer

De tweede suppletoire begroting geeft een beeld van de uitvoering van de begroting 2020. De stand van de tweede suppletoire begroting wordt opgebouwd vanaf de stand van de eerste suppletoire begroting 2020.

In de loop van 2020 zijn twee Incidentele suppletoire begrotingen (ISB's) gepubliceerd in verband met compensatiemaatregelen voor gemeenten vanwege de coronacrisis. De budgettaire gevolgen van die twee ISB's zijn in onderhavige tweede suppletoire begroting verwerkt in de standen van de eerste suppletoire begroting.

2 Het beleid

Door wijzigingen in beleid van verschillende departementen kan worden overgegaan tot het beleggen of juist weghalen van taken bij provincies. Indien dit gepaard gaat met een toevoeging aan of een uitname uit het provinciefonds, wordt dit begrotingstechnisch verwerkt. In de onderstaande tabel worden de mutaties groter dan € 30 mln. weergegeven. Daarbij is onderscheid aangebracht tussen nominale mutaties enerzijds en overboekingen van/naar andere departementen anderzijds.

2.1 Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties

Tabel 1 Belangrijkste suppletoire uitgaven- en ontvangstenmutaties 2020 (Tweede suppletoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

	Art.	Uitgaven en ontvangsten 2020
Vastgestelde begroting 2020	1	31.901.410
Stand 1e suppletoire begroting 2020¹	1	33.151.951
Belangrijkste suppletoire mutaties		
<i>Nominale mutaties</i>		
1) Ruimte onder plafond BTW compensatiefonds 2020	1	96.548
<i>Overboekingen</i>		
2) Brede aanpak dak- en thuisloosheid	1	73.000
3) Veilig thuis (DU Vrouwenopvang)	1	38.600
4) Aanvullend pakket re-integratie (covid 19)	1	39.306
5) Overige mutaties	1	162.144
Stand 2e suppletoire begroting 2020	1	33.561.549

¹ Stand inclusief mutaties 1e ISB 2020 (Kamerstukken II 2019/20, [35480](#), nr. 1) en mutaties 2e ISB 2020 (Kamerstukken II 2019/20, [35544](#), nr. 1)

Toelichting

1) Ruimte onder plafond BTW-compensatiefonds 2020

De ontwikkeling van het BTW-compensatiefonds en het bijbehorende plafond leiden conform het Financieel Akkoord Rijk/VNG/IPO met ingang van 2015 tot een toename of afname van de algemene uitkering van de fondsen. Voor 2020 is vooralsnog sprake van ruimte onder het plafond, met als gevolg een toevoeging aan de algemene uitkering van € 96,5 mln.

2) Brede aanpak dak- en thuisloosheid

Het kabinet wil dak- en thuisloosheid zoveel mogelijk voorkomen en ervoor zorgen dat niemand op straat hoeft te slapen. Het kabinet stelt voor de aanpak van dak- en thuisloosheid een financiële impuls beschikbaar van in totaal € 200 mln. voor de jaren 2020 en 2021. Hiervan wordt vooralsnog een bedrag van € 73 mln. in 2020 aan gemeenten verstrekt.

3) Veilig thuis

Het kabinet stelt extra middelen beschikbaar voor Veilig thuis, als onderdeel van de decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang. Er is sprake van een hogere stijging van meldingen en adviezen dan verwacht als gevolg van de invoering van de vernieuwde wettelijke meldcode per 1 januari 2019.

4) Aanvullend pakket re-integratie (covid 19)

Met het aanvullend sociaal pakket investeert het kabinet tijdelijk in de re-integratiebudgetten van gemeenten voor dienstverlening aan bijstandsgerechtigden. Hiermee kunnen zij de hogere instroom in de bijstand opvangen.

3 Het beleidsartikel

3.1 Beleidsartikel 1 gemeentefonds

In onderstaande tabel worden voor de verplichtingen, de uitgaven en de ontvangsten de budgettaire gevolgen van beleid van het provinciefonds weergegeven. Hiermee worden de integrale uitgaven die samenhangen met de samengestelde beleidsdoelstelling (het nastreven van een adequate omvang van het provinciefonds en het nastreven van een adequate verdeling van de middelen over de provincies) inzichtelijk gemaakt.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 2 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 1 gemeentefonds (bedragen x € 1.000)					
	Vastgestelde begroting	Stand 1e suppletoire begroting (2) ¹	Mutaties 2e suppletoire begroting (3)		Stand 2e suppletoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2e suppletoire begroting	
Verplichtingen	31.901.410	33.065.583	292.038	117.560	33.475.181
Uitgaven	31.901.410	33.151.951	292.038	117.560	33.561.549
waarvan juridisch verplicht (percentage)	100%				
Financiering gemeenten					
Bijdrage aan medeoverheden	31.900.149	33.149.946	292.038	117.560	33.559.544
Algemene uitkering en de aanvullende uitkeringen	26.354.315	26.762.009	98.898	71.149	26.932.056
Decentralisatie-uitkeringen	1.083.931	1.609.819	167.140	40.811	1.817.770
Integratie-uitkering Voogdij 18+	685.224	704.592	0	0	704.592
Integratie-uitkering Beschermd wonen	1.873.682	1.932.674	0	5.600	1.938.274
Integratie-uitkering Participatie	1.893.234	2.096.683	26.000	0	2.122.683
Integratie-uitkeringen Overig	9.763	44.169	0	0	44.169
Kosten Financiële verhoudingswet					
Opdrachten	1.261	2.005	- 695	- 70	1.240
Onderzoeken verdeelsystematiek	1.261	2.005	- 695	- 70	1.240
Bijdragen aan ZBO's/RWT's	0	0	695	70	765
Onderzoeken verdeelsystematiek	0	0	695	70	765
Ontvangsten	31.901.410	33.151.951	292.038	117.560	33.561.549

1 Stand inclusief mutaties 1e ISB 2020 (Kamerstukken II 2019/20, 35480, nr. 1) en mutaties 2e ISB 2020 (Kamerstukken II 2019/20, 35544, nr. 1)

Toelichting op de financiële instrumenten Bijdragen aan medeoverheden

Algemene uitkering

Dit betreft de uitkering aan alle gemeenten, die ten goede komt aan de algemene middelen van de gemeenten. De uitkering is gebaseerd op de [artikelen 5 en 6 van de Financiële-verhoudingswet](#).

Integratie-uitkeringen

Dit betreft de uitkering die wordt toegepast als rechtstreekse overheveling van middelen naar de algemene uitkering bezwaarlijk is vanwege de omvang van de herverdeeffecten. De integratie-uitkering voorziet dan in

een geleidelijke overgang naar de algemene uitkering. De uitkering is gebaseerd op [artikel 5 lid 2 van de Financiële-verhoudingswet](#). Voor een overzicht van de integratie-uitkeringen wordt verwezen naar bijlage 4.1.

Decentralisatie-uitkeringen

Naast de algemene uitkering en integratie-uitkeringen bevat het gemeentefonds ook decentralisatie-uitkeringen. De verdeling van de decentralisatie-uitkeringen volgt evenmin als de integratie-uitkeringen de regels van de verdeling van de algemene uitkering van het gemeentefonds. Anders dan bij de integratie-uitkering, waar de termijn van overheveling naar de algemene uitkering van tevoren vaststaat, ontbreekt bij de decentralisatie-uitkering een dergelijke termijn. Voor een overzicht van de decentralisatie-uitkeringen wordt verwezen naar bijlage 4.2.

Opdrachten en Bijdragen ZBO's/RWT's

Onderzoeken verdeelsystematiek

Dit betreft het budget dat elk jaar is gereserveerd voor de uitvoering van onderzoeken op het vlak van de omvang en verdeling van het gemeentefonds en het onderhoud van het betaalsysteem.

Ontvangsten

Ten behoeve van de dekking van de uitgaven is een post Ontvangsten opgenomen. [Artikel 4, eerste lid, van de Financiële-verhoudingswet](#) bepaalt dat bij (begrotings)wet voor ieder uitkeringsjaar een bedrag aan middelen van het Rijk wordt afgezonderd ten behoeve van het gemeentefonds. Op grond van het tweede lid van dat artikel zijn de uitgaven en de inkomsten van het fonds per uitkeringsjaar aan elkaar gelijk.

4 Bijlagen

4.1 Overzicht integratie-uitkeringen

Tabel 3 Overzicht integratie-uitkeringen (Bedragen x € 1.000)	
	Uitgaven 2020
Voogdij 18+	704.592
Beschermd wonen	1.938.274
Participatie	2.122.682
Verhoging raadsledenvergoeding kleine gemeenten	9.763
Uitvoeringskosten inburgering	34.406
Wijziging betalingsverloop 2019	1
Stand 2e suppletoire begroting 2020	4.809.718

4.2 Overzicht decentralisatie-uitkeringen

Tabel 4 Overzicht decentralisatie-uitkeringen (Bedragen x € 1.000)

	Uitgaven 2020
Aanpak discriminatie	257
Aanpak laaggeletterdheid	5.000
Aanpak lerarentekort G4	4.000
Actieprogramma Dak- en thuisloze jongeren	156
Beeldende kunst en vormgeving	13.500
Bevolkingsdaling	11.245
Bibliotheekmiddelen	1.000
Bodemsanering	51.760
Brede aanpak dak- en thuisloosheid	73.000
BRP centralisering inschrijving vergunninghouders	4.731
Buurtspportcoaches	75.005
Correctie Waterschapswegen (Knelpunten verdeelproblematiek)	3.695
Crisisdienstverlening (covid 19)	16.040
Deltaprogramma Ruimtelijke adaptie	4.639
Dialoog Sinterklaasintocht	35
Duurzaam erfgoed	913
Eigen bijdrage Wmo (abonnementstarief)	18.000
Erfgoed deal	2.205
Experiment gesloten coffeeshopketen	1.500
Extra kosten verkiezingen 2020 en 2021 ivm Covid-19	28.975
Faciliteitenbesluit opvangcentra	13.657
Geweld hoort nergens thuis	3.600
Gezond in de stad	24.042
Groeiopgave Almere	8.676
Impactanalyse Leefbaarheid en veiligheid	198
Implementatie traject 5 sociaal domein	310
Jeugd	21.700
Jeugd aan zet	470
Jeugdhulp aan kinderen in een AZC	5.100
Kansen voor alle kinderen	85.000
Kerkenvisies	3.200
Koplopergemeenten clientondersteuning	4.152
Landelijke functies opvang	8.114
Landelijke voorziening vreemdelingen	17.000
LHBTI beleid regenboogsteden	1.323
Maatschappelijke begeleiding	18.005
Maatschappelijke opvang	476.057
Meetsystemen geluidsnet Geilenkirchen	40
Noodopvang kinderen van ouders met cruciaal beroep	23.000
Perspectief op werk	35.000
Pilot opvang en begeleiding asielzoekers	443
Pilots Logeerszorg	485
Pilots Roma en Sinti	239
Pilots Veranderopgave inburgering (VOI)	5.109
Pilots Verdere integratie arbeidsmarkt (VIA)	176
Precariobelasting en mark- en evenemententleges	20.000
Proeftuinen cultuurprofielen	1.399
Programmabureau Sociaal domein	325
Regionale opgaven	64.342
Scholenprogramma Groningen	3.000
Toeristen- en parkeerbelasting	225.000

	Uitgaven 2020
Transformatiefonds Sociaal Domein Jeugd	36.000
Veilige steden	391
Veiligheidshuizen	7.699
Verhoging taalniveau statushouders	20.000
Versterken lokale werkgelegenheid Groningen (1000 banenplan)	1.300
Versterking arbeidsmarktregio's	2.692
Voorkomen van schulden en bestrijding van armoede	22.225
Voorschoolse voorziening peuters	38.300
Vrouwenopvang	217.655
VTH-taken	46.700
Vuelta 2020	1.500
Weerbare samenleving	133
Wijziging betalingsverloop decentralisatie uitkering 2019	38.357
Stand 2e suppletoire begroting 2020	1.817.770